



Guía Docente				
Datos Identificativos			2020/21	
Asignatura (*)	Actividade física e deporte adaptado	Código	620G01027	
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Híbrida			
Prerrequisitos				
Departamento	Educación Física e Deportiva			
Coordinación	Valverde Romera, Joaquina	Correo electrónico	joaquina.valverde@udc.es	
Profesorado	Valverde Romera, Joaquina	Correo electrónico	joaquina.valverde@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta materia está incluída non MÓDULO 5 (Ensino dá educación física e ou deporte). Non devandito módulo, atópanse as MATERIAS que teñen unha íntima vinculación entre se, como é ou caso de "Ensino dá actividade física e ou deporte", "Actividades non medio natural" e "Actividade física e deporte adaptado". En concreto, a MATERIA á que corresponde esta guía docente leva ou mesmo título que unha das materias, "Actividade física e deporte adaptado" e identifícase cos seguintes descriptor: 1º) Actividad física y deporte para poblaciones con necesidades especiales: conocimiento, indicaciones y contraindicaciones. 2º) Conocimiento y elaboración de programas de intervención en educación física ante necesidades especiales de tipo anatómico-fisiológico, psíquico y/el inadaptación social. 3º) Actitud deontológica dentro de él contexto escolar obligatorio en actividad física y deporte adaptado. Todo o contido do curso será impartido en lingua castelá.			



Plan de continxencia

1. Modificacións nos contidos

Mantéñense íntegros todos os temas e os seus correspondentes apartados.

2. Metodoloxías

2.1.- Metodoloxías docentes que se manteñen:

2.1.1.- Sesiões maxistrais: Realizaranse mediante videoconferencias a través de Microsoft Teams. respectando os días e horarios que haxa programados.

2.1.2.- Mapa conceptual: Faranse unha vez concluídos os contidos de cada tema. O modelo en branco correspondente subírase a través da plataforma Moodle, e a corrección de cada un dos mapas farase vía telemática durante a mesma sesión.

2.2.- Metodoloxías docentes que se modifican:

2.2.1.- Aprendizaxe colaborativo: Redúcese a un só traballo por grupo (tres integrantes en cada grupo). Ademais de subilo a Moodle, terán que facer unha presentación e defensa na plataforma Teams. Computa na avaliación.

2.2.2.- Cuestionarios: Ao final de cada tema, o alumnado terá que responder a un cuestionario de 20 preguntas (resposta múltiple e/ou resposta verdadeiro/falso) acerca dos contidos impartidos nas sesións maxistrais. Computa na avaliación.

2.2.3.- Proba mixta: Consistirá nun exame final con preguntas tests e preguntas de ensaio.

2.3.- Metodoloxías docentes que desaparecen:

Prácticas de actividade física adaptada: Por imposibilidade de garantir as medidas mínimas de saúde, suprimense as sesións prácticas programadas.

3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado

3.1.- Correo electrónico institucional: Diariamente. Utilizarase para facer consultas acerca dos contidos teóricos da materia ou para solicitar unha tutoría virtual.

3.2.- Moodle: Será a plataforma por medio da cal as/vos alumna/poderanvos subir os seus traballos e contestar os cuestionarios expostos ao final de cada tema.

3.3.- Teams:

3.3.1.- Dúas sesións semanais para o "gran grupo", nas cales se desenvolverán os contidos maxistrais.

3.3.2.- Unha sesión semanal con cada "pequeno grupo" que se aproveitará para o seguimento dos traballos, resolver dúbidas respecto diso, e levar a cabo a presentación e defensa devanditos traballos.

4. Modificacións na avaliación

4.1.- Cuestionarios (70%). Realizaranse ao final de cada tema vía Moodle. Os temas 1, 2 e 3 terán un valor do 10% cada un. Os temas 4 e 5 terán un valor do 20% cada un.

4.2.- Aprendizaxe colaborativo (30%). Os criterios que se terán en conta á hora de avaliar os traballos son:

- Cuestións formais.
- Profundidade e desenvolvemento do marco teórico.
- Adecuación da proposta aos requisitos expostos.
- Utilización de fontes bibliográficas actualizadas.
- Exposición e defensa.

*Observacións de avaliación:

Para alcanzar o aprobado na materia, o alumnado terá que alcanzar o 50% coa suma dos dous apartados. Por exemplo,



un 40% nos cuestionarios máis un 10% en aprendizaxe colaborativo, suporía un aprobado 5 na materia.

Isto supón que a proba mixta (exame final) só será OBRIGATORIA para aquelas/vos alumnas/vos que non alcancen esa porcentaxe mínima do 50%.

En canto á segunda oportunidade (xullo), mantéñense os mesmos criterios.

5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía

Mantense íntegra con respecto á guía docente orixinal. En caso de ter que compartir algún arquivo ou ligazón, farase a través de One Drive Office 365.



Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A3	Coñecer e analizar a cultura deportiva e propoñer os cambios necesarios, na propia e na das persoas coas que traballa, desde a ética e o xogo limpo, as diferenzas de xénero e a visibilidade dos discapacitados.
A7	Promover e avaliar a formación de hábitos de actividade física e deporte ao longo do ciclo vital, considerando que a idade, o xénero ou a discapacidade son variables que necesitan da intervención consciente para favorecer a igualdade de oportunidades.
A14	Deseñar, planificar, avaliar técnico-cientificamente e desenvolver programas de exercicios orientados á prevención, a reeducación, a recuperación e readaptación funcional nos diferentes ámbitos de intervención: educativo, deportivo e de calidade de vida, considerando, cando fose necesario as diferenzas por idade, xénero, ou discapacidade.
A24	Deseñar, planificar, avaliar técnica e cientificamente e administrar programas de actividade física adaptada a persoas e diferentes grupos de poboación con discapacidade, ou que requiran atención especial.
A29	Identificar os riscos para a saúde que se derivan da práctica de actividade física insuficiente e inadecuada en calquera colectivo ou grupo social.
A33	Seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva no contexto educativo, deportivo, recreativo e da actividade física e saúde.
B1	Coñecer e posuír a metodoloxía e estratexia necesaria para a aprendizaxe nas ciencias da actividade física e do deporte.
B2	Resolver problemas de forma eficaz e eficiente no ámbito das ciencias da actividade física e do deporte.
B3	Traballar nos diferentes contextos da actividade física e o deporte, de forma autónoma e con iniciativa, aplicando o pensamento crítico, lóxico e creativo.
B5	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán.
B6	Dinamizar grupos nos diferentes ámbitos do exercicio profesional.
B11	Desenvolver competencias para a adaptación a novas situacións e resolución de problemas, e para a aprendizaxe autónoma.
B17	Promover e avaliar actividades de ampliación curricular, referentes á creación de hábitos autónomos de actividade física e deporte.
B19	Exercer a profesión con responsabilidade, respecto e compromiso.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
- Coñecer e saber diferenciar e discriminar os distintos tipos de necesidades especiais e as súas principais repercusións psicomotrices.		A3 A7 A14	
- Saber deseñar, planificar, avaliar e administrar na práctica os programas de actividade física e deporte adaptado en educación formal e outros contextos (terapéutico, recreativo, competitivo).		A24 A29	B2 B3 B5 B6
- Coñecer e ser capaz de utilizar recursos metodolóxicos suficientes para favorecer os procesos de inclusión das persoas con necesidades especiais a través da actividade física e o deporte adaptado.		A33	B1 B2 B11 B17 B19 C4 C6 C7

Contidos	
Temas	Subtemas



- Actividade física e deporte adaptado para poboacións con necesidades especiais (nn.aa.): coñecemento, indicacións e contraindicacións.	1.- Fundamentos básicos de actividade física e deporte adaptado 1.1.- Bases conceptuais. 1.2.- Evolución histórica. 2.- O marco legal e as consideracións arquitectónicas e materiais 2.1.- Leis xerais. 2.2.- Leis específicas. 2.3.- Principios normativos básicos. 2.4.- Regras xerais. 2.5.- As instalacións deportivas: barreiras e solución. 2.6.- O material deportivo e as súas adaptacións. 3.- Poboacións con necesidades especiais 3.1.- Terminoloxía e clasificación. 3.2.- Etioloxía, avaliación e prevención. 3.3.- Problemática da persoa con necesidades especiais.
- Actitude deontolóxica dentro do contexto escolar obrigatorio en actividade física e deporte adaptado.	4.- Adaptacións curriculares individualizadas (ACI) en educación física 4.1.- Alternativas educativas. 4.2.- Fases das ACI en educación física. 4.3.- Pautas metodolóxicas de actuación.
- Coñecemento e elaboración de programas de intervención en educación física ante necesidades especiais do tipo sensorial, físico, e psíquico/comportamental.	5.- Educación física e deporte adaptado como elemento favorecedor da inclusión escolar. 5.1.- Educación física e deporte adaptado para o Alumnado con Necesidades Específicas de Apoio Educativo (ACNEAE) con discapacidades sensoriais. 5.2.- Educación física e deporte adaptado para o ACNEAE con discapacidades físico-motrices ligadas ao sistema nervoso. 5.3.- Educación física e deporte adaptado para o ACNEAE con discapacidades físico-viscerais. 5.4.- Educación física e deporte adaptado para o ACNEAE con discapacidades psíquicas/comportamentais.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A3 A7 A29	24	36	60
Práctica de actividade física	A3 A14 A24 A33 B11	16	32	48
Mapa conceptual	B2 B3 B5 B6	4	5	9
Aprendizaxe colaborativa	A24 B2 B3 C4 C6 C7	4	12	16
Proba mixta	B1 B2 B17 B19	2	12	14
Atención personalizada		3	0	3
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Durante este tipo de sesións, farase unha exposición oral dos contidos. Ademais, contarase coa axuda dos medios audiovisuais co fin de clarificar o exposto. Os alumnos poderán intervir no momento que o desexen para aclarar calquera contido ou resolver dúbidas respecto da materia impartida.



Práctica de actividade física	Trátase dunha técnica para aplicar con grupos reducidos. Ten por finalidade que os alumnos desenvolver empatía social e vivencien, mediante simulación, os problemas e dificultades que ten unha persoa con necesidades especiais á hora de realizar actividade física e deporte.
Mapa conceptual	Trátase dunha técnica de traballo individual na que o alumno terá que establecer relacións entre os conceptos clave de cada un dos temas que se imparten. Son representacións que flúen en grao sumo xeral todo o máis detallado.
Aprendizaxe colaborativa	Mediante este tipo de metodoloxía, preténdese fomentar o ensino-aprendizaxe de forma presencial baseándonos na organización da clase en pequenos grupos. O alumnado traballará conxuntamente na resolución de tarefas asignadas pola profesora para mellorar a súa propia aprendizaxe e o dos outros membros do grupo.
Proba mixta	Consiste nun tipo de proba na que se van a integrar preguntas de ensaio e preguntas obxectivas. En canto ao apartado de ensaio, serán cuestións abertas de desenvolvemento breve. E con respecto ao apartado de preguntas obxectivas, farase tipo test. O idioma de redacción será o castelán; pero se algún alumno desexase facelo noutro idioma (galego ou inglés), non habería ningún inconveniente a condición de que o comunicase por escrito con 15 días de antelación á data oficial do exame.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba mixta	Atenderase a aqueles alumnos que necesiten explicacións a maiores das que se deron nas sesións maxistrais. Con iso procuraremos favorecer o estudo da materia de face á proba de discriminación. Tamén se atenderan as consultas daqueles alumnos con matrícula parcial que necesiten adaptacións para a súa avaliación.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Práctica de actividade física	A3 A14 A24 A33 B11	Os alumnos poderán chegar a obter un máximo de 2 puntos na súa cualificación cuantitativa a condición de que PARTICIPEN ACTIVAMENTE, como mínimo, no 70% das sesións que se imparten.	20
Proba mixta	B1 B2 B17 B19	Esta proba está composta por dous apartados de preguntas: A) Tipo test: Consistirá en 40 preguntas referentes aos contidos expostos ao longo das sesións maxistrais, tanto teóricos como prácticos. Habrá 2 opcións de resposta, sendo só una delas correcta. Por cada erro, anularase un acerto. B) Tipo ensaio: Farase a formulación de 2 cuestións abertas que as/os alumnas/os deberán ser capaces de contestar, de maneira correcta, seguindo todos os requisitos que se expoñan no enunciado de cada unha delas.	60
Aprendizaxe colaborativa	A24 B2 B3 C4 C6 C7	Os alumnos, distribuídos en grupos de tres, realizarán unha serie de tarefas segundo as indicacións dadas pola profesora nas sesións teóricas, co fin de complementar cada un dos temas impartidos en clase. O primeiro traballo agrupará os temas 1, 2 e 3. O segundo traballo incluírá os temas 4 e 5. A presentación destes traballos farase a través da plataforma Moodle da Universidade e o seu prazo de presentación será dunha semana desde a súa data de proposta. Aqueles que non consigan o apto, ou non fosen enviados en tempo e forma (ficheiro Word ou PDF), poderán volver presentalos na seguinte oportunidade.	20

Observacións avaliación



* As/Os alumnas/os que, por motivos xustificadas (competición de elite, accidente, lesión, enfermidade, matrícula parcial ou requirimento xudicial), non alcancen o 70% de participación nas prácticas poderán complementalo cun traballo teórico que levarán a cabo baixo a supervisión da profesora, nun prazo non superior a unha semana despois de terminar as prácticas da materia.

* Estes mesmos criterios manteranse para a oportunidade inmediatamente posterior. Aqueles que teñan que volver matricularse, e teñan superado algún dos bloques, respectaráselles a nota que sacasen no devandito bloque durante un máximo de dous cursos consecutivos. De non ser así, terá que cumprir cos requisitos da materia na súa totalidade.

Fontes de información

Bibliografía básica

- ASUN, S. (2016). Actividad física y deporte adaptado a personas con discapacidad. Zaragoza: Prensas de la Universidad de Zaragoza.
- CALVO, M.A. (2011). Educación física para alumnos con necesidades educativas especiales. PlanetBuk: Granada.
- CARRERAS, J. (2013). Actividad física para personas con discapacidad.
- HERNÁNDEZ, F.J. (2012). Inclusión en educación física. Barcelona: Inde.
- RÍOS, M; RUIZ, P; y CAROL, N. (Coords.) (2014). La inclusión en la actividad física y deportiva. Comité Paralímpico Español
- SAÑUDO, B; MARTÍNEZ, V; y MUÑOZ, J. (Coords.) (2012). Actividad física en poblaciones especiales. Salud y calidad de vida. Sevilla: Wanceulen.
- TORRES, M.A. et al. (2011). Recursos metodológicos en educación física con alumnos con discapacidades físicas y psíquicas. Alpedrete: Pila Teleña.
- (). .



Bibliografía complementaria	- BERNAL, J.A. (2002). El profesor de educación física y el alumno sordo. Sevilla: Wanceulen. - ESCRIBÁ, A. (2001). Síndrome de Down. Propuestas de intervención. Madrid: Gymnos. - CORNAGO, A. (2013). Manual del juego para niños con autismo. Valencia: Psylicom. - Consejo Superior de Deportes (ED.) (2011). Deportistas sin adjetivos. El deporte adaptado a las personas con discapacidad física. Madrid: C.S.D. - GÓMEZ, J. (2019). El deporte adaptado en el derecho español. Madrid: Reus Editorial - MENA, B; NICOLAU, R; SALAT, L; TORT, P. y ROMERO, B. (4º ED.) (2011). El alumno con TDAH. Guía práctica para educadores. Barcelona: Mayo. - PÉREZ, J.A. y SUÁREZ, C. (2004). Educación física para la integración de los alumnos con espina bífida. Alicante: Editorial Club Universitario. - SERRANO, Á. (2015). Educación física para alumnos con discapacidad motora. Madrid: CCS. - VERDUGO, M.A. (2011). Discapacidad intelectual. Definición, clasificación y sistemas de apoyo. Madrid: Alianza. RECURSOS WEB: http://efdeportes.com/efd0/b-afe. É un apartado desta revista dixital no que aparece unha relación de artigos sobre o mundo da actividade física para persoas con discapacidade. http://sportsciencias.com. Nesta revista podemos atopar artigos científicos interesantes sobre a actividade física adaptada. http://www.eujapa.upol.cz. Esta é a referencia da revista europea de actividade física adaptada. Actualmente, é unha das de maior prestixio e recoñecemento internacional. As súas publicacións son semestrais. http://journals.humankinetics.com/apaq. Neste caso estamos a tratar da revista oficial da Federación Internacional de Actividade Física Adaptada. Ten facilidade de acceso aos seus artigos por atoparse dentro dos recursos electrónicos de revistas dixitais da UDC. http://www.dafaweb.es/ A Asociación Española de Deporte e Actividade Física Adaptada (AEDAF) nace coa vocación de axuntar a actividade e intereses de profesionais en relación á actividade física e o deporte adaptado, cun marcado carácter multi- e inter-disciplinar. Os asociados poden acceder a unha información actualizada, caracterizada polo seu rigor académico e científico. http://www.deporteinclusivo.es/ É a páxina do Centro de Estudos sobre Deporte Inclusivo (CEDI). Trátase dun organismo cuxo obxectivo é fomentar a iniciación e a promoción deportiva en persoas con discapacidade. Pódese considerar punteiro a nivel nacional e é o que achega a información máis actualizada sobre calquera tipo de evento (cursos, xornadas, congresos, etc.) dentro deste ámbito Therapeutic Recreation Journal (TRJ) é a renombrada publicación trimestral publicada por Sagamore Publishing LLC. A revista, que se publica desde hai máis de 50 anos, ofrece un foro nacional para a investigación e o debate sobre as necesidades das persoas con discapacidade, os problemas que enfronta a profesión, as novas perspectivas de servizo e a recepción de servizos de recreación terapéutica.
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía da actividade física e do deporte/620G01011

Socioloxía da actividade física e do deporte/620G01015

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proceso de ensino/aprendizaxe da actividade física e do deporte/620G01022

Actividade física saudable e calidade de vida I/620G01023

Materias que continúan o temario

Planificación do proceso de ensino/aprendizaxe da actividade física e do deporte/620G01035

Actividade física saudable e calidade de vida II/620G01036

Actividades acuáticas saudables e socorrismo (optativa)/620G01042

Observacións

Coa finalidade de mellorar o sistema de garantía interna de calidade do noso centro, sería convinte que o alumnado atendesese á solicitude realizada pola UDC, con periodicidade cuatrimestral, respecto a participar no proceso de avaliación das materias cursadas? e cuxa chamada realiza baixo o nome de ?AVALÍA? consistindo en responder as enquisas que avalían a docencia do profesorado en cada materia.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías

